

УДК 81'25:316.7

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2022-104-2-28-38>

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК ТРАНСЛЯТОРА КУЛЬТУРИ МИРУ

А. Ю. Бовт

ORCID 0000-0001-9421-9350

Стаття присвячена аналізу ролі перекладача як транслятора культури миру в сучасному глобальному світі. Надано визначення поняття «культура миру» в інтерпретації ООН та сучасних дослідників, які розглядають її не лише як відсутність війни, а й комплексний розвиток країни і суспільства в умовах цього миру на принципах поваги до життя, людини та її гідності. Підкреслено, що побудова культури миру є відповідальністю кожної людини, а не лише урядових чи громадських організацій. Культура миру – це наша щоденна поведінка, яка полягає у миролюбстві, відкритості до діалогу без насильства чи догматизму, повазі до різних думок та ідей. Побудова культури миру задля мирного співіснування вимагає фундаментальної зміни цінностей людей. Наведено приклади принципів миротворчості, заснованих на високих ідеалах і вірі у Бога, відображених у доктрині Федерації Всесвітнього Миру. Зазначено, що ООН вбачає досягнення культури миру завдяки превентивній дипломатії, миротворчості і підтримці миру. Зазначено, що в усіх цих трьох процесах надзвичайно важливу роль відіграють перекладачі, які беруть безпосередню участь в побудові міжкультурних зв'язків в процесі своєї професійної діяльності, таким чином транслюючи ідеї культури миру, чи навпаки – культури війни. Наведено приклади роботи перекладачів під час миротворчих місій. Підкреслено, що перекладачі, які працюють в таких місіях, мають бути вільні від будь-яких упереджень, з повагою ставитися до всіх культур, релігій, національностей, що напряду впливатиме на результати мирних переговорів. Помилка перекладача в умовах військового конфлікту під час мирних переговорів може серйозно нашкодити і призвести до ще більшого загострення. Саме тому важливість ролі перекладача за таких умов важко переоцінити.

Ключові слова: роль перекладача, культура миру, культура війни, миротворчість, миротворча місія.

Постановка проблеми у загальному виді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Мистецтво перекладу – це

особливий вид людської діяльності, пов'язаний не лише з декодуванням текстів іноземною мовою, але й передачею культурних особливостей носіїв цієї мови. В сучасному глобальному світі, де економічні, культурні, наукові, суспільно-політичні зв'язки між різними країнами постійно зміцнюються, переклад набуває ще більшого значення для досягнення взаєморозуміння. Переклад не обмежується лише передачею інформаційного повідомлення – він охоплює значно ширшу сферу впливу. Майже кожний вихід перекладача в публічний простір під час усного чи письмового перекладу може суттєво вплинути на результат комунікації, стати причиною її успіху або невдачі. Соціальна функція перекладача цим не обмежується. Як представник своєї культурної спільноти, він є транслятором культури, носієм цінностей народу, до якого належить. Від його професійного і особистісного іміджу багато в чому залежить сприйняття країни та її народу в цілому.

Сучасна ситуація в Україні стала потужним поштовхом для активізації міжнародної співпраці, пошуку всебічної підтримки від існуючих закордонних партнерів та налагодження нових партнерських зв'язків. Важливу роль в цьому процесі, без сумнівів, відіграють перекладачі. Окрім здійснення перекладу під час офіційних зустрічей і самітів на найвищому державному рівні, перекладачі почали займатися тими видами діяльності, де потрібен високий рівень володіння іноземною мовою. З перших днів війни вони активно долучилися, в першу чергу, до інформаційної кампанії. Завдяки їхній наполегливій праці – найчастіше на волонтерських засадах – світ отримує більше актуальної і правдивої інформації про те, що відбувається в Україні. Перекладачі також допомагають волонтерам в пошуку закордонних партнерів для отримання необхідної допомоги і самі активно долучаються до розширення міжнародного партнерства. Окрім того, вони працюють над письмовими перекладами важливих документів, інструкцій, творів літератури і документальних фільмів; забезпечують усний переклад під час спільних навчань, проведення консультацій і семінарів для обміну досвідом для військових, лікарів, представників бізнесу і культури, громадських організацій і приватних підприємств, закладів освіти і науки тощо; працюють з міжнародними фондами і організаціями – інколи в небезпечних умовах в гарячих точках. Діяльність перекладача в військових умовах відрізняється від роботи в мирні часи, але вона спрямована на досягнення однієї головної мети – допомогти представникам різних культур знайти спільну мову задля забезпечення взаємовигідного і мирного співіснування всіх народів на планеті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Проблема формування і розвитку культури миру особливо гостро постала у ХХ столітті. Її філософському і історичному осмисленню присвятили свої праці такі вітчизняні і зарубіжні дослідники як Р. Айрон, І. Андреева, Дж. Бернал, Р. Гіллс, Х. Нойфельд, М. Цюрупа. Вони прагнули надати якомога повніше визначення поняттю «культура миру» та з'ясувати її основні принципи. Тісна взаємодія культури і перекладу висвітлена в працях відомих перекладознавців Л. Бархударова, В. Карабана, В. Комісарова, І. Корунця, Я. Рецкера, С. Терехової, А. Швейцера. Мова і культура в їхньому розумінні є неподільними та взаємопов'язаними, ось чому процес перекладу не зводиться лише до механічної трансляції мовних одиниць з мови оригіналу на мову перекладу.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Попри те, що велика кількість перекладознавчих праць присвячена важливості врахування культурного контексту в перекладацькій діяльності, розгляду перекладу як культуроорієнтованого процесу, а перекладача як не лише мовного, а й культурного посередника, наголошенні на обізнаності перекладача не лише з іноземною мовою, а й культурою як неодмінною компетенцією, роль перекладача як транслятора культури миру залишається актуальним предметом наукових розвідок, особливо в сучасних умовах.

Метою статті є аналіз ролі перекладача як транслятора культури миру в сучасному глобальному світі, досі не позбавленому міжнародних і міжкультурних конфліктів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Культура миру – досить складний термін, який навіть у ХХІ столітті все ще викликає дискусії щодо свого точного визначення. Найбільшу увагу проблемі культури миру приділяє Організація Об'єднаних Націй (ООН) як головна миротворча міжнародна організація, створена саме для підтримки і зміцнення миру в усьому світі. У Резолюції про культуру миру 1998 року її сутність визначається наступним чином: «Культура миру є комплексним підходом до запобігання насильству та жорстоким конфліктам, а також альтернативою до культури війни та насильства, заснованим на освіті для миру, сприянні сталому економічному і соціальному розвитку, дотриманні прав людини, рівноправності жінок і чоловіків, демократичній участі, толерантності, вільному потоку інформації та роззброєнні» (с. 1). Як стверджується в цьому визначенні, культура миру є протилежністю

культури війни і передбачає не лише мир як відсутність війни, а й комплексний розвиток країн і суспільства в умовах цього миру.

Схожі визначення культури миру надають і дослідники. Наприклад, К. Семпер визначає культуру миру як «набір цінностей, ставлення і поведінки, які відображають повагу до життя, людини та її гідності та висувають на перший план права людини, відмову від насильства в усіх його формах і дотримання принципів свободи, справедливості, солідарності та толерантності, а також порозуміння між народами, групами та окремими людьми» (Samper, 2013, p. 29). М. Цюрупа стверджує, що культура миру полягає у «готовності та вмінні людства жити у пронизаному суперечностями світі, у визнанні права на самобутність різних народів і культур, у тому числі і зважати на наявність різної мілітарної культури та історично зумовлених різновидів практик встановлення миру» (Цюрупа, 2014, с. 267).

Але важливо наголосити, що культура миру не означає повної відсутності конфліктів – така думка була б утопічною. Культура миру полягає в тому, щоб навчитися жити в гармонії разом в цьому багатокультурному та різноманітному світі, тобто мирно співіснувати. В свою чергу, мирне співіснування – це тип відносин між державами з різними соціальними та культурними системами. Основними принципами мирного співіснування є відмова від війни та прийняття переговорів як засобу вирішення конфліктів між державами; рівність прав, взаєморозуміння та довіра між державами, а також врахування інтересів один одного; невтручання у внутрішні справи іншої держави; визнання права кожного народу на вільний вибір власної культури, релігії, соціально-економічний і політичний устрій. Мирне співіснування також передбачає повагу до суверенітету та територіальної цілісності всіх країн і розвиток економічного та культурного співробітництва на основі цілковитої рівноправності та взаємної користі (Salah Ahmed Musa Saeed, 2015, p. 44).

Побудова культури миру задля такого мирного співіснування вимагає фундаментальної зміни цінностей представників різних культур та інституцій у всьому світі, щоб насильство не розглядалося як єдиний можливий засіб боротьби з конфліктами (Neufeld, Gillis, and Miller, 2009). Як зазначається в Світовій доповіді з культури миру, створення культури миру – це тривалий процес, який вимагає трансформації індивідуальної поведінки, групових відносин та встановлення особливих соціальних та інституційних практик. Проте, на жаль, сьогодні спостерігається тенденція дефіциту і труднощів доступу до ресурсів для просування культури миру, порівняно з величезними витратами на просування культури війни (World

Report on the Culture of Peace, 2005, p. 10). Це пов'язано з тим фактом, що виховання культури миру потребує більше зусиль, адже набагато легше створювати образ постійного зовнішнього ворога і лякати ним людей, аніж вчити людей вирішувати конфлікти шляхом діалогу, переговорів і ненасильства. Для цього потрібна тривала систематична спільна робота як державних органів, так і неурядових організацій і соціальних інституцій. Для виховання культури миру громадяни мають розуміти глобальні проблеми, розвивати навички вирішення конфліктів і боротьби за справедливість ненасильницьким шляхом, жити за міжнародними стандартами прав людини та справедливості, цінувати культурну різноманітність і поважати Землю та один одного (Hague Appeal for Peace Global Campaign for Peace Education, 1999, p. 1).

Приклад головних принципів миротворчості, заснованих на високих ідеалах і вірі у Бога, яскраво відображений у Федерації Всесвітнього Миру:

1. Ми всі одна єдина сім'я людства, яку створив Бог.
2. Найкращі якості людини по своїй суті духовні та моральні.
3. Родина – це «школа любові та миру».
4. Примирити розділену сім'ю людства можливо лише керуючись принципом: «жити заради інших».

5. Миру можна досягти завдяки співпраці, вийшовши за етнічні, релігійні та національні рамки (*Федерація Всесвітнього миру*).

Формування культури миру – це не лише політична справа або справа міжнародних організацій, а відповідальність кожної людини. Для досягнення культури миру потрібні не лише політичні шляхи, а й спільні зусилля філософів, істориків, педагогів, психологів, соціологів, митців – всіх людей. На думку ЮНЕСКО (1994), культура миру має пронизувати всі сфери життя та діяльності людини. Культура миру – це те, як ми поведимося щодня: миролюбно, відкрито до діалогу та порозуміння з вмінням аргументувати свої переконання та думки без насильства чи догматизму. Це важливі кроки до формування світової культури миру.

ООН вбачає досягнення культури миру завдяки превентивній дипломатії, миротворчості і підтримки миру. Превентивна дипломатія передбачає дії, спрямовані на запобігання виникненню суперечок між сторонами, запобігання переростанню існуючих суперечок у конфлікти та обмеження поширення останніх, коли вони виникають. Миротворчість – це дія, спрямована на приведення ворогуючих сторін до згоди мирними засобами, передбаченими в Розділі VI Статуту Організації Об'єднаних Націй. Підтримка миру – це розгортання присутності Організації Об'єднаних Націй на місцях за згодою всіх зацікавлених сторін, зазвичай із залученням військового та/або поліцейського штату Організації Об'єднаних

Націй, а часто також і цивільних осіб (An Agenda Peace Preventive Diplomacy, Peacemaking and Peace-Keeping, 1992, p. 4). Слід зазначити, що в усіх цих трьох процесах важлива роль відводиться перекладачам як посередниками в міжкультурній комунікації.

Першим тісний зв'язок між культурою і комунікацією довів Е. Холл, який заявив, що «комунікація – це культура, культура – це комунікація». Він також є автором терміну «міжкультурний», який і дав назву теорії міжкультурної комунікації (Нікольська, Коломієць, 2020, с. 60). Дослідник наголошував, що для успішного процесу перекладу варто вчити не лише мову, а й культуру спілкування з іншими народами, тобто практичні потреби представників різних культур для успішного спілкування один з одним. Г. Кузенко стверджує, що нове осмислення сутності і природи перекладу, заснованого на принципах міжкультурної комунікації, отримало назву «культурного повороту» в теорії перекладу, тобто зміщення акцентів у вивченні перекладу на його культурні аспекти (Кузенко, 2017, с. 22).

Варто відзначити важливість суспільної ролі перекладача. Як зазначає С. Терехова, саме завдяки перекладу відбувається розвиток суспільства, адже через переклад ЗМІ різних країн мають змогу підтримувати приблизно однаковий рівень розвитку і поінформованості, таким чином діяльність перекладача робить вагомий внесок в суспільно-політичний розвиток суспільства (Терехова, 2018, с. 6). Оскільки перекладач працює з представниками різних культур, він має змогу познайомитися з національно-культурною специфікою представників різних країн і народів, а також транслювати представникам інших культур особливості власної культурної спільноти. Так само він може транслювати і інші ідеї, наприклад, культури миру, чи навпаки – культури війни. Лінгвістичні та паралінгвістичні засоби комунікації, які обирає перекладач для здійснення процесу перекладу, можуть стати або каталізаторами або інгібіторами швидшого порозуміння і конструктивного діалогу між комунікантами. В. Комісаров наголошував, що перекладач є повноправним учасником комунікативного акту як повноцінний суб'єкт (Комиссаров, 1993).

С. Терехова також підкреслює важливість синергетики, тобто енергетичного впливу слова, в процесі роботи перекладача (Терехова, 2018, с. 19). На результат комунікації впливає не лише, ЩО перекладач говорить, але й ЯК він це говорить: інтонація, манера, темп, гучність тощо. Одна й та сама фраза, сказана з різною інтонацією, може викликати зовсім протилежну реакцію. Особливо гостро ця проблема постає, коли перекладач бере участь в мирних переговорах.

Досліджуючи роль перекладача в миротворчих місіях ООН, Алвес де Соуза вказує на те, що для досягнення кінцевої мети надзвичайно важливо

розуміти культуру країни чи регіону, в якому відбувається конфлікт, адже культура є частиною вісі «ідентичність-мова-культура», базою для формування характерних рис певного народу (Alves de Souza Junior 2015, р. 5). Проаналізувавши роботу кількох миротворчих місій ООН, розгорнутих у різних регіонах світу, він підкреслює, що для передачі важливої та чутливої інформації краще обирати у якості перекладача місцевого мешканця, який належить до певної етнічної групи чи громади. Організатори переговорів з ООН розуміють, що, перебуваючи в супроводі місцевих представників, які добре знають місцеві звичаї та мову, вони таким чином демонструють повагу до людей і отримують перевагу в процесі спілкування. Привітна поведінка та доброзичливість є також дуже важливими характеристиками учасників переговорів.

Перекладачі, які працюють в таких місцях, мають допомагати будувати комунікаційні мости між контрагентами, забезпечуючи адекватний процес мирних переговорів. Вони мають бути вільні від будь-яких упереджень, з повагою ставитися до всіх культур, релігій, національностей, що напряму впливає на результати мирних переговорів. Помилка перекладача в умовах військового конфлікту під час мирних переговорів може серйозно нашкодити і призвести до ще більшого загострення конфлікту. Втрати можуть бути незворотними, а збитки непоправними в людському, матеріальному або інституційному аспекті. На думку Н. Келлі та Дж. Зетше (2012), немає більшого інтелектуального виклику, ніж побудова смислових мостів між кількома різними мовами, зберігаючи при цьому їхню мовну та культурну ідентичність. Саме перекладач в такому випадку може перетворити культурні бар'єри на культурні мости. На цій думці наголошує і А. Классен, який стверджує, що переклад – це не лише технічний перехід від слів однією мовою на іншу, але, у набагато більшому масштабі, перехід від однієї культури до іншої за допомогою міжкультурних мостів, які з'єднують людей в усьому світі і допомагають людям мирно співіснувати (Classen, 2012, р. 72).

В дослідженні Салаха Ахмеда Муса Саїда, присвяченому внеску перекладу в забезпечення мирного співіснування людей на землі, наголошується, що переклад трансформує цінності, які сприяють мирному співіснуванню, з минулого в сучасний світ (Salah Ahmed Musa Saeed, 2015, р. 4). Ці цінності повинні застосовуватися в соціальному, культурному, політичному, економічному та юридичному контекстах таким чином, щоб змінити та/або усунути негативне ставлення та нерозуміння кожної окремої культури, які можуть викликати суперечки та конфлікти між культурами та окремими людьми. Переклад залишається необхідністю для розширення сфери застосування людських знань і здобутків без будь-яких претензій або

спроб нав'язати іншим певну культуру. Переклад може сприяти розвитку культури обміну та зміцненню діалогу різних культур, розширенню можливостей взаємодії та внеску у цивілізацію. Він має на меті поширення знань і просування принципів взаєморозуміння та загальнолюдських цінностей для світлого майбутнього цього та наступних поколінь.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, процес перекладу є важливим аспектом побудови міжкультурного спілкування на засадах взаєморозуміння, конструктивного діалогу, взаємодопомоги, взаємообміну культурним і науковим надбанням. Перекладачі виконують не лише комунікативну функцію – від їхнього рівня обізнаності з культурними особливостями носіїв мови напряму залежить успіх міжкультурного діалогу. Перекладач може стати або транслятором культури миру, або транслятором культури війни. Від нього вимагається не лише механічна передача повідомлення з однієї мови на іншу, а й розуміння того, яким чином треба передати це повідомлення, щоб не нашкодити результатам діалогу, а навпаки – сприяти досягненню взаєморозуміння для загального добробуту всіх людей, щоб культурні стіни перетворилися на культурні мости.

В перспективі ми плануємо детально проаналізувати функції перекладачів в конкретних миротворчих місіях ООН з метою виявлення особливостей роботи з такими завданнями та необхідних навичок, які варто розвивати в процесі підготовки майбутніх фахівців з перекладу.

Література

1. Alves de Souza Junior, The Use of the Language Assistant in UN Peace Missions – Benefits and Risks, *The Rusi Journal*, 2015. Vol. 160. Pp. 1–21.
2. An Agenda for Peace Preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping, 1992. URL: https://www.un.org/ruleoflaw/files/A_47_277.pdf (дата звернення: 04.07.2022)
3. Caireta Sampere, M. Peace and coexistence education in school settings: A teacher training perspective. *Evens Foundation*, 2013. URL: escolapau.uab.cat/img/programas/educacion/informe.pdf (дата звернення: 02.07.2022).
4. Classen, A. Translation as the catalyst of cultural transfer. *Humanities*, 2012. No. 1 (1). Pp. 72-79.
5. Hague appeal for peace. URL: <http://www.haguepeace.org/index.php?action=pe> and <http://www.haguepeace.org/index.php?action=history&subAction=tiranaConf> (дата звернення: 08.07.2022).
6. James, K. Cultural implications for translation. *Translation Journal*, 2002. No. 6(4). P. 27.
7. Kelly, N., Zetzsche, J. *Found in translation: how language shapes our lives and transforms the world*. 1st edition. Perigee, 2012. 288 p.

8. Neufeld, H., Gillis, R., & Miller, M. Creating a culture of peace. Project Peacemakers, 2009. URL: www.creatingacultureofpeace.org (дата звернення: 09.07.2022).
9. Salah Ahmed Musa Saeed. Translation and its role in enhancing the peaceful coexistence of cultures. *European Journal of English Language, Linguistics and Literature*, 2015. Vol. 2 No. 1. UK: Progressive Academic Publishing. Pp. 43-61.
10. Salehi, M. Reflections on culture, language and translation. *Journal of Academic and Applied Studies*, 2012. Vol.2(5). Pp. 76-85.
11. UNESCO. The culture of peace programme: From national programmes to a project of global scope (145 Ex/15), Paris: Author. 1994.
12. United Nations. Resolution on the Culture of Peace (1998, January 15). URL: http://www3.unesco.org/iycp/kits/res52-13_en.htm (дата звернення: 10.07.2022)
13. World report on the culture of peace. Civil Society report at midpoint of the Culture of Peace Decade in accordance to the invitation in operative paragraph 10 of General Assembly Resolution A/59/143. *Foundation for a Culture of Peace*. Barcelona by Copiesipram, 2005.
14. Комиссаров В. Н. Культурно-этнографическая концепция перевода. *Картина мира: лексикон и текст (на материале английского языка)*. Сб. науч. тр. МГЛУ. Вып. 376. М., 1991. 213 с.
15. Кузенко Г. Культурологічний аспект перекладу у міжмовній комунікації. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*, 2017. № 2 (24), 2 т. С. 22-26.
16. Нікольська Н., Коломієць І. Міжкультурна комунікація і проблеми перекладу. *Новачії і традиції перекладу: українські студії в європейському вимірі (присвячена року Європи в Україні): матеріали міжнародної науково-практичної конференції 12-13 листопада 2020 року*. Київ. С. 60-62.
17. Терехова С. І. Поліпарадигмальна методологічна основа сучасних лінгвістичних досліджень координат комунікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*, 2018. Вип. 32(1). С. 244-246.
18. Федерация Всесвітнього Миру. URL: <https://upf.org.ua/uk/pro-nas.html> (дата звернення: 04.07.2022).
19. Цюрупа М. Культура миру проти культури ненависті. *Наукові записки*, 2014. Випуск 3 (71). ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України. С. 264-272.

References

1. Alves de Souza Junior (2015). The Use of the Language Assistant in UN Peace Missions – Benefits and Risks. *The Rusi Journal*. Vol. 160. Pp. 1–21 (eng).
2. An Agenda for Peace Preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping (1992). Retrieved from: https://www.un.org/ruleoflaw/files/A_47_277.pdf (date of appeal: 04.07.2022) (eng).
3. Caireta Sampere, M. (2013). Peace and coexistence education in school settings: A teacher training perspective. *Evens Foundation*. Retrieved from: escolapau.uab.cat/img/programas/educacion/informe.pdf (date of appeal: 02.07.2022) (eng).
4. Classen, A. (2012). Translation as the catalyst of cultural transfer. *Humanities*. 1(1). Pp. 72-79 (eng).

5. Hague appeal for peace. Retrieved from: <http://www.haguepeace.org/index.php?action=pe> and <http://www.haguepeace.org/index.php?action=history&subAction=tiranaConf> (date of appeal: 08.07.2022) (eng).
6. James, K. (2002). Cultural implications for translation. *Translation Journal*. 6(4). P. 27 (eng).
7. Kelly, N., Zetzsche, J. (2012). Found in translation: how language shapes our lives and transforms the world. 1st edition. Perigee (eng).
8. Neufeld, H., Gillis, R., & Miller, M. (2009). Creating a culture of peace. Project Peacemakers. Retrieved from: www.creatingacultureofpeace.org/ (date of appeal: 09.07.2022) (eng).
9. Salah Ahmed Musa Saeed (2015). Translation and its role in enhancing the peaceful coexistence of cultures. *European Journal of English Language, Linguistics and Literature*. Vol. 2 No. 1. UK: Progressive Academic Publishing. Pp. 43-61 (eng).
10. Salehi, M. (2012). Reflections on culture, language and translation. *Journal of Academic and Applied Studies*. Vol.2(5). Pp. 76-85 (eng).
11. UNESCO (1994). *The culture of peace programme: From national programmes to a project of global scope* (145 Ex/15). Paris: Author (eng).
12. United Nations. Resolution on the Culture of Peace (1998, January 15). Retrieved from: http://www3.unesco.org/iycp/kits/res52-13_en.htm (date of appeal: 10.07.2022) (eng).
13. World report on the culture of peace (2005). Civil Society report at midpoint of the Culture of Peace Decade in accordance to the invitation in operative paragraph 10 of General Assembly Resolution A/59/143. *Foundation for a Culture of Peace*. Barcelona: Copiespimpam.scp (eng).
14. Komissarov, V. N. (1991). Kulturno-etnograficheskaya kontseptsyya perevoda [Cultural and ethnographic concept of translation]. *Kartina mira: leksikon i tekst (na materiale angliyskogo yazyka)*. Sb.nauch.tr. MHLU. Vyp. 376. M (rus).
15. Kuzenko, H. (2017). Kulturolohichniy aspekt perekladu u mizhmovnii komunikatsii [Cultural aspect of translation in interlanguage communication]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka», No. 2 (24), 2 t. S. 22-26* (ukr).
16. Nikolska, N., Kolomiets, I. (2020). Mizhkulturna komunikatsiia i problemy perekladu [Intercultural communication and translation problems]. *Novatsii i tradytsii perekladu: ukrainski studii v yevropeiskomu vymiri (prysviachena roku Yevropy v Ukraini): materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii 12-13 lystopada 2020 roku*. Kyiv. S. 60-62 (ukr).
17. Terekhova, S. I. (2018). Poliparadyhmalna metodolohichna osnova suchasnykh lnhvistychnykh doslidzhen koordynat komunikatsii [Polyparadigm methodological basis of modern linguistic studies of communication coordinates]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Filolohiia, Vyp. 32(1)*. S. 244-246 (ukr).
18. Federatsiia Vsesvitnoho Myru [World Peace Federation]. Retrieved from: <https://upf.org.ua/uk/pro-nas.html> (date of appeal: 04.07.2022) (ukr).

19. Tsiurupa, M. (2014). Kultura myru proty kultury nenavysti [The culture of peace against the culture of hatred]. *Naukovi zapysky. Vypusk 3 (71)*. IPIEND im. I.F. Kurasa NAN Ukrainy. S. 264-272 (ukr).

THE ROLE OF A TRANSLATOR AS A TRANSMITTER OF A CULTURE OF PEACE

A. Yu. Bovt

The article is devoted to the analysis of the role of a translator as a transmitter of a culture of peace in the modern global world. The definition of the concept of "a culture of peace" in the interpretation of the UN and modern researchers is given, who consider peace not only as the absence of war but also the comprehensive development of the country and society under conditions of this peace based on the principles of respect for life, people and their dignity. It is emphasized that building a culture of peace is the responsibility of every person, not only governmental or public organizations. A culture of peace is our daily behavior, which consists of peace-loving, openness to dialogue without violence or dogmatism, and respect for different opinions and ideas. Building a culture of peace for peaceful coexistence requires a fundamental change in people's values. Examples of the principles of peacemaking, based on high ideals and faith in God, reflected in the doctrine of the World Peace Federation, are given. It is noted that the UN sees the achievement of a culture of peace thanks to preventive diplomacy, peacemaking, and peacekeeping. It is noted that in all these three processes, translators play an extremely important role by taking a direct part in building intercultural relations in the course of their professional activities, thus transmitting the ideas of a culture of peace, or vice versa - a culture of war. Examples of the work of translators during peacemaking missions are given. It is emphasized that translators working in such missions should be free from any prejudices; treat all cultures, religions, and nationalities with respect, which will directly affect the results of peace negotiations. A translator's mistake in the context of a military conflict during peace negotiations can seriously harm and lead to an even greater aggravation. That is why the importance of the translator's role under such conditions is difficult to overestimate.

Key words: *role of translator, culture of peace, culture of war, peacemaking, peacemaking mission.*

Бовт Альона Юрїївна – к. пед. н., в.о. зав. каф. кафедри германо-романської філології та перекладу Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Київ, Україна). E-mail: bovt@snu.edu.ua

Bovt Alona Yuriiivna – Candidate of Pedagogical Sciences (Ph.D.), Acting Head of the Department of Germanic and Romance Philology and Translation of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Kyiv, Ukraine). E-mail: bovt@snu.edu.ua